

Верховний
Суд

ДАЙДЖЕСТ
судової практики
Великої Палати
Верховного Суду
за I півріччя 2025 року

Рішення, внесені до ЄДРСР
за період з 01.01.2025 по 30.06.2025

Зміст

1. Спори, що виникають із земельних правовідносин	3
2. Спори, пов'язані із захистом права власності	4
3. Спори, пов'язані із захистом прав інтелектуальної власності	4
4. Спори, пов'язані з відшкодуванням шкоди	5
5. Спори, що виникають з корпоративних правовідносин	5
6. Спори, пов'язані з нарахуванням суддівської винагороди	6
7. Спори щодо захисту соціальних прав. Зразкова справа	7
8. Спори щодо розгляду скарг на рішення, дії або бездіяльність державного (приватного) виконавця	7
9. Процесуальні питання	7
10. Юрисдикційні питання	8

1. Спори, що виникають із земельних правовідносин

1.1. Належним відповідачем у справі за позовом про визнання укладеним договором купівлі-продажу земельної ділянки комунальної власності є саме орган місцевого самоврядування, а не його виконавчий орган.

Постанова ВП ВС від 18 грудня 2024 року у справі № 907/825/22: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124662906>.

1.2. Додаткова угода до договору оренди землі, підписана сторонами до 1 січня 2013 року (до внесення законодавчих змін щодо скасування необхідності реєстрації самого договору оренди), набирає чинності для сторін договору не раніше здійснення її державної реєстрації, якщо сторони в тексті додаткової угоди не пов'язуватимуть момент набрання її чинності з подією, яка настане пізніше.

Постанова ВП ВС від 5 лютого 2025 року у справі № 925/457/23: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125162571>.

1.3. У разі, якщо на земельну ділянку, що перебуває в постійному користуванні АТ «Укрзалізниця», частково накладається земельна ділянка, надана у власність фізичної особи, належним способом захисту права АТ «Укрзалізниця» є витребування земельної ділянки та тільки тієї частини, що накладається на смугу відведення залізниці.

Постанова ВП ВС від 22 січня 2025 року у справі № 446/478/19: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125736760>.

1.4. Обласні державні (військові) адміністрації, діючи від імені держави як власника лісової ділянки, мають право вимагати розірвання договору тимчасового довгострокового користування лісами в судовому порядку в разі порушення умов договору тимчасовим користувачем, зокрема, при здійсненні будівництва без погодження з постійним лісокористувачем.

При цьому вимога про розірвання такого договору є належним та ефективним способом захисту і не потребує пред'явлення вимоги про знесення самочинного будівництва, якщо договором врегульовано повернення земельної ділянки та приведення її в придатний для використання стан.

Постанова ВП ВС від 07 травня 2025 року у справі № 902/111/24: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127680294>.

2. Спори, пов'язані із захистом права власності

2.1. ВП ВС конкретизувала власний правовий висновок щодо наслідків виділу частки зі спільного майна, визначивши, що поділ спільного майна (стаття 367 ЦК України) відрізняється від виділу частки співвласника або припинення його права на частку в спільному майні (стаття 364 ЦК України) тим, що в разі поділу майна кожному співвласнику виділяється майно в натурі і право спільної власності припиняється. Натомість у разі виділу частки зі спільного майна право спільної часткової власності припиняється лише для того учасника, якому ця частка виділяється в натурі, а для інших співвласників режим спільної часткової власності на решту майна зберігається.

Постанова ВП ВС від 23 квітня 2025 року у справі № 357/3145/20: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127425384>.

2.2. Майно, що належить політичній партії, повинно використовуватися з метою реалізації статутних завдань, таке майно може передаватися на благодійні цілі лише у разі припинення діяльності політичної партії шляхом реорганізації чи саморозпуску.

Договір дарування майна політичній партії, укладений після відкриття провадження у справі про заборону її діяльності, яка завдає шкоди державній безпеці, на користь пов'язаної з партією благодійної організації, порушує публічний порядок та є нікчемним на підставі приписів частини першої, другої статті 228 ЦК України.

Постанова ВП ВС від 16 квітня 2025 року у справі № 924/971/23: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127680295>.

3. Спори, пов'язані із захистом прав інтелектуальної власності

3.1. ВП ВС відступила від правового висновку КЦС ВС щодо початку перебігу строку безперервного невикористання торговельної марки як підстави для дострокового припинення дії свідоцтва на таку торговельну марку, визначивши, що дія свідоцтва про реєстрацію торговельної марки може бути достроково припинена, якщо протягом безперервного п'ятирічного періоду торговельна марка не використовувалася в Україні стосовно товарів чи послуг,

щодо яких вона зареєстрована, і немає поважних причин її невикористання. Обчислення зазначеного п'ятирічного періоду не залежить від зміни власника (уповноваженого користувача) торговельної марки.

Постанова ВП ВС від 5 березня 2025 року у справі № 910/8781/23:
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/126153470>.

4. Спори, пов'язані з відшкодуванням шкоди

4.1. ВП ВС відступила від правового висновку КЦС ВС щодо відшкодування шкоди, завданої складенням патрульним поліцейським протоколу про адміністративне правопорушення у разі подальшого закриття справи у зв'язку з відсутністю складу правопорушення, визначивши, що дії патрульного поліцейського щодо складення протоколу про адміністративне правопорушення в разі подальшого закриття справи у зв'язку з відсутністю складу адміністративного правопорушення можуть бути підставою для відшкодування шкоди державою лише в тому випадку, якщо закриття справи відбулося через очевидну невідповідність протоколу вимогам закону або внаслідок інших протиправних дій працівників патрульної поліції під час оформлення матеріалів про адміністративне правопорушення чи дій, які мають ознаки свавільності.

Постанова ВП ВС від 22 січня 2025 року у справі № 335/6977/22:
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/125162574>.

5. Спори, що виникають з корпоративних правовідносин

5.1. ВП ВС відступила від власного правового висновку щодо правової природи рішень загальних зборів учасників (акціонерів, членів) та інших органів юридичної особи, визначивши, що такі рішення не є правочинами в розумінні статті 202 ЦК України, і до них не можуть застосовуватися положення статей 203 та 215 цього Кодексу, які визначають підстави недійсності правочину. Рішення загальних зборів учасників товариства мають розглядатися як акти ненормативного характеру (індивідуальні акти).

У разі відчуження майна товариства за рішенням загальних зборів його учасників оскарженим та визнаним недійсним може бути кінцевий результат дій

з передачі майна – правочин, оформлений актом приймання-передачі нерухомого майна.

Постанова ВП ВС від 18 грудня 2024 року у справі № 916/379/23:
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/124809039>.

6. Спори, пов'язані з нарахуванням суддівської винагороди

6.1. У разі проходження суддею військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період, а також в інших випадках, передбачених частиною другою статті 39 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу», за ним зберігається місце роботи і посада на строк до закінчення особливого періоду або до дня фактичного звільнення. У цей період на суддю поширюється статус військовослужбовця, визначений нормативно-правовими актами, зокрема гарантії правового і соціального захисту військовослужбовців, а суддівська винагорода судді не виплачується

Постанова ВП ВС від 13 березня 2025 року у справі № 320/10955/23:
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/126486069>.

6.2. ВП ВС відступила від правового висновку КАС ВС щодо застосування розрахункової величини для визначення посадового окладу суддів починаючи із 2021 року, зазначивши, що починаючи з 2021 року у законах про Державний бюджет України на відповідний рік встановлювався на 1 січня відповідного календарного року грошовий розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб, який застосовується для визначення базового розміру посадового окладу судді

Постанова ВП ВС від 24 квітня 2025 року у справі № 240/9028/24:
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/127425389>.

7. Спори щодо захисту соціальних прав. Зразкова справа

7.1. Щорічна разова грошова виплата особам з інвалідністю внаслідок війни має допоміжний та стимулюючий характер і не є основним джерелом для існування громадян.

Оскільки ця виплата встановлена законом і конкретно не визначена в Конституції України як складова права на соціальний захист, в умовах воєнного стану Верховна Рада України має право змінювати порядок та розмір такої виплати шляхом зменшення, а також делегувати повноваження щодо визначення її розміру Кабінету Міністрів України в межах бюджетних призначень.

Постанова ВП ВС від 14 травня 2025 року у справі № 440/14216/23: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127680293>.

8. Спори щодо розгляду скарг на рішення, дії або бездіяльність державного (приватного) виконавця

8.1. ВП ВС відступила від правового висновку КАС ВС щодо можливості зняття арешту з майна боржника у випадку повернення виконавчого документа стягувачу, визначивши, що законодавством не передбачено обов'язку державного (приватного) виконавця зняти арешт, накладений на майно боржника, у разі повернення виконавчого документа стягувачу, оскільки таке повернення не свідчить про закінчення виконавчого провадження й у такому випадку стягувач має право повторно звернутися із заявою про примусове виконання рішення суду, яке не виконано, протягом установлених законом строків.

Постанова ВП ВС від 14 травня 2025 року у справі № 2/1522/11652/11: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127605064>.

9. Процесуальні питання

9.1. ВП ВС відступила від правових висновків КГС ВС щодо неможливості суду зупинити провадження у справі на стадії розгляду справи по суті апеляційним судом, визначивши, що обмеження переліку підстав, з яких суд має

7 Рішення, внесені до ЄДРСР за період з 01.01.2025 по 30.06.2025

право або зобов'язаний зупинити провадження у справі на стадії розгляду справи по суті (частина третя стаття 195 ГПК України, частина третя стаття 210 ЦПК України та частина третя статті 193 КАС України), підлягають застосуванню лише в разі розгляду справи в порядку загального позовного провадження судом першої інстанції та не поширюються на апеляційне і касаційне провадження.

Постанова ВП ВС від 5 березня 2025 року у справі № 910/13175/23:
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/126486058>.

10. Юрисдикційні питання

10.1. Справи за позовами контролюючого органу про визнання недійсними правочинів, укладених підприємствами, які не здійснювали господарської діяльності, що встановлено вироком суду, та застосування визначених законом наслідків їх недійсності підлягають розгляду адміністративними судами за правилами КАС України.

Постанова ВП ВС від 8 травня 2025 року у справі № 420/12471/22:
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/127423333>.

Дайджест судової практики Великої Палати Верховного Суду за I півріччя 2025 року. Рішення, внесені до ЄДРСР за період з 01.01.2025 по 31.06.2025 / Упоряд.: сектор систематизації практики Верховного Суду департаменту аналітичної та правової роботи Апарату Верховного Суду / Відпов. за вип.: Секретар ВП ВС, д-р юрид. наук, професор, член-кореспондент НАПрН України В. Ю. Уркевич. Київ, 2025. – 8с.

Застереження: видання містить короткий огляд деяких судових рішень Великої Палати Верховного Суду. У кожному з них викладено лише основний висновок щодо правового питання, яке виникло у справі. Для правильного розуміння висловленої в судовому рішенні правової позиції необхідно ознайомитися з його повним текстом, розміщеним у Єдиному державному реєстрі судових рішень.

Стежте за нами онлайн

 fb.com/supremecourt.ua

 @supremecourt_ua

 t.me/supremecourtua

 x.com/supremecourt_ua

 so.supreme.court.gov.ua